

Lovforslag nr. L 66. Fremsat den 6. november 2003 af Ulla Tørnæs

Forslag

til

Lov om ændring af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og lov om ungdomsskoler

(Frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene)

§ 1

I lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 924 af 5. oktober 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler fastsætte nærmere retningslinier for anvendelse af puljen. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal fastsættelsen af de nærmere retningslinier ske efter indstilling fra udvalget.«

2. § 22, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. kapitel 4, eller det frivillige folkeoplysende foreningsområde, jf. kapitel 5, yder frivillige supplerende tilskud til driftsudgifterne ved brug af foreningens egne eller lejede private lokaler, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der opkræves et gebyr ved brug af anviste lokaler, herunder haller og udendørsanlæg. Gebyret skal indgå i den pulje, som kommunalbestyrelsen anvender

til frivillige supplerende lokaletilskud inden for det pågældende område. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter høring af udvalget.«

3. I § 24, stk. 1 og 2, og § 26, stk. 1-3, udgår »efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget«.

4. I § 24 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1 og 2 efter indstilling fra eller høring af udvalget.«

5. § 25, stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, før kommunalbestyrelsen træffer beslutning efter stk. 5, nr. 4.«

6. I § 26 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1-3 efter indstilling fra eller høring af udvalget.«

7. § 33, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om tilskud til virksomhed inden for lovens område og om anvisning af offentlige lokaler og udendørsanlæg. Er der i henhold til § 34

nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, inden beslutningen træffes.«

8. I *overskriften* til § 34 og til § 36 ændres »Folkeoplysningsudvalgets« til: »Et nedsat folkeoplysningsudvalg«.

9. I § 34, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »nedsætter« til: »kan nedsætte«.

10. Efter § 35 og før *overskriften* til § 36 indsættes:

»§ 35 a. Er der ikke nedsat et folkeoplysningsudvalg i henhold til § 34, udøver kommunalbestyrelsen udvalgets kompetencer efter § 5, *stk. 1, 2. pkt.*, og *stk. 8, 1. og 2. pkt.*, § 8, *stk. 4, § 10, stk. 1, § 18, stk. 1, § 21, § 23, stk. 1 og 2, § 25, stk. 2 og 3, § 28, § 37, stk. 3-5 og 9, og § 38, stk. 1 og 2.*«

11. I § 37, indsættes som *stk. 10*:

»*Stk. 10.* *Stk. 1-2 og 6-8* finder alene anvendelse, hvis der i henhold til § 34 er nedsat et folkeoplysningsudvalg.«

12. I § 38, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »Folkeoplysningsudvalget skal« til: »Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget«.

13. § 38, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om de spørgsmål, der vedrører virksomheden efter lovens kapitel 1. Et sådant udvalg skal afgive udtalelse i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges af kommunalbestyrelsen.«

14. § 39 affattes således:

»§ 39. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget stille forslag til kommunalbestyrelsen om, at der nedsættes underudvalg, og at en del af et udvalgs beføjelser overlades disse. Medlemmer af underudvalg kan

udpeges uden for et folkeoplysningsudvalgs medlemskreds.«

15. I *overskriften* til § 40 ændres »folkeoplysningsudvalgets« til: »et nedsat folkeoplysningsudvalg«.

§ 2

I lov om ungdomsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 13. september 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 274 af 8. maj 2002 og § 5 i lov nr. 1043 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 2*, udgår »efter indhentet udtalelse fra kommunens folkeoplysningsudvalg, jf. lov om støtte til folkeoplysning,«.

2. I § 3, *stk. 3*, udgår »efter indhentet udtalelse fra folkeoplysningsudvalget«.

3. I § 3, *stk. 4*, ændres »lov om støtte til folkeoplysning« til: »folkeoplysningsloven«.

4. § 7, *stk. 2, 3. pkt.*, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at en tilforordnet deltager i ungdomsskolebestyrelsens møder uden stemmeret.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. Folkeoplysningsudvalg, der er nedsat efter §§ 34 og 35 i folkeoplysningsloven, videreføres indtil udgangen af indeværende valgperiode. Kommunalbestyrelsen kan dog med virkning fra den 1. januar 2004 eller senere i indeværende valgperiode beslutte at nedlægge folkeoplysningsudvalget. Kommunalbestyrelsen fastsætter, fra hvilket tidspunkt folkeoplysningsudvalget skal nedlægges. Folkeoplysningsudvalgets kompetencer og pligter overgår fra dette tidspunkt til kommunalbestyrelsen.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Nedenstående henviser til forarbejderne til de gældende love.

Lov nr. 480 af 31. maj 2000 om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), jf. Folketingstidende 1999-2000. Folketingets Forhandlinger, spalte 4532, 7652, 7981, Tillæg A, spalte 51, 45, 5192, Tillæg B, spalte 611, 1012, Tillæg C, spalte 691.

Lov nr. 411 af 13. juni 1990 om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler, jf. Folketingstidende 1989-90. Folketingets Forhandlinger spalte 4304, 5283, 10124, 10931, Tillæg A spalte 2997, Tillæg B spalte 1453, 1983.

1. Lovforslagets hovedindhold

Forslaget indeholder i hovedtræk følgende elementer:

- En frivilliggørelse af de kommunale folkeoplysningsudvalg og som følge heraf:
- Ændringer i lov om ungdomsskoler.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen får frihed til at beslutte, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg og dermed indrette administrationen af folkeoplysningsloven efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes mest hensigtsmæssigt og effektivt (frivillighedsprincippet).

Med lovforslaget tilsigtes at give den enkelte kommunalbestyrelse en mulighed for at kunne træffe beslutning om ikke at nedsætte et folkeoplysningsudvalg. I lyset af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, udvalgets opgavevaretagelse og de gode erfaringer, som mange kommuner har haft med folkeoplysningsudvalget, anbefales det kommunalbestyrelserne at bevare folkeoplysningsudvalgene. Det forventes således, at hovedparten af landets kommuner fortsat vil nedsætte folkeoplysningsudvalg til at forestå administrationen af området.

De foreslåede ændringer af ungdomsskoleloven er konsekvensrettelser, der følger af forslaget om at gøre

det frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg.

2. Lovforslagets baggrund

Det er regeringens vision for den offentlige sektor, at der skal være større valgfrihed for det enkelte menneske, regler og systemer skal forenkles og smidiggøres, og offentlige midler skal anvendes til at sikre størst mulig velfærd.

I forbindelse med tilbagemeldingen på regeringens frihedsbrev, som indenrigs- og sundhedsministeren udsendte til alle kommunalbestyrelser og amtsråd i januar 2002, udtrykte mange kommuner ønske om ændringer i kommunale nævn og råd med henblik på at give kommunerne større frihed til at bestemme, hvilke nævn og råd der skal nedsættes lokalt. Kommunerne udtrykte endvidere et ønske om, at der blev set på indberetninger og redegørelser fra kommunerne til staten.

Aftalerne mellem regeringen og Kommunernes Landsforening og regeringen og Amtsrådsforeningen om kommunernes økonomi for 2003 indeholdt bl.a. en lang række initiativer med henblik på at forenkle den kommunale administration og give kommunerne og amtskommunerne større frihed.

Som et led i regeringens aftale med de kommunale parter om kommunernes økonomi for 2003 blev der derfor i september 2002 nedsat et udvalg med henblik på at undersøge en række forhold vedrørende bl.a. råd og nævn på det kommunale område. Udvalget vedr. kommunale råd og nævn mv. bestod af repræsentanter fra Beskæftigelsesministeriet, Finansministeriet, der var formand for udvalget, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Miljøministeriet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt fra Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Udvalget fik i kommissoriet bl.a. til opgave at foretage en kritisk vurdering af råd og nævn, der vedrører det kommunale opgaveområde. Udvalget skulle endvidere vurdere nødvendigheden af de eksisterende

regler for kommunale indberetninger og redegørelser. Udvalget skulle på denne baggrund fremsætte anbefalinger til eventuelle ændringer i forhold til i dag. Udvalget fremkom i maj 2003 med en rapport vedr. kommunale råd og nævn mv., hvori udvalget bl.a. anbefaler, at de lovpligtige integrationsråd, amtsmusikudvalg, museumsråd, folkeoplysningsudvalg og de grønne råd gøres frivillige, samt at koordinationsudvalgenes årlige redegørelser og den kommunale sundhedsredogørelse afskaffes.

Det er i aftalerne mellem regeringen og de kommunale parter om kommunernes økonomi for 2004 anført, at regeringen vil søge Folketingets tilslutning til gennemførelsen af udvalgets anbefalinger i indeværende folketingssamling.

Nærværende lovforslag om frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene er fremsat med henblik på opfyldelsen af anbefalingen om frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene fra Udvalget vedr. kommunale råd og nævn mv. Lovforslaget fremsættes samtidigt med fremsættelsen af lovforslag om frivilliggørelse af amtsmusikudvalgene, museumsrådene og integrationsrådene og lovforslag om afskaffelse af koordinationsudvalgenes årlige redegørelser og den kommunale sundhedsredogørelse. Udvalgets anbefalinger vedrørende de grønne råd vil indgå i forbindelse med miljøministerens kommende revision af naturbeskyttelsesloven i Folketingssamlingen 2003/2004.

2.1. Baggrunden for udvalgets anbefalinger om frivilliggørelse af visse kommunale råd og nævn

Det fremgår af rapporten fra Udvalget vedr. kommunale råd og nævn mv., at målsætningen om en enkel og overskuelig struktur er væsentlig for hele den offentlige administration, ikke blot den statslige, men også den kommunale. I kommunerne bygger forvaltningsstrukturen på kommunalbestyrelsen som kommunens øverste myndighed. Kommunalbestyrelsen er således kompetent til at træffe afgørelse i enhver sag, som vedrører kommunen, medmindre andet følger af lovgivningen. Der er ikke andre kommunale organer, som har kompetence til at efterprøve kommunalbestyrelsens beslutninger. Kommunalbestyrelsen kan frit delegerede beslutningskompetence til økonomiudvalget, et stående udvalg eller til den kommunale administration, medmindre andet følger af lovgivningen.

Kommunalbestyrelsen har en generel adgang til at nedsætte særlige udvalg, jf. den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 4, der kan bestå af kommunalbestyrelsesmedlemmer og andre, herunder ansatte i den kommunale administration. Særlige udvalg kan enten have forberedende eller rådgivende funktioner for kommu-

nalbestyrelsen, økonomiudvalget eller et stående udvalg eller tillægges beslutningskompetence inden for et bestemt, nærmere afgrænset område. Et særligt udvalg kan ikke tillægges almindelige administrerende funktioner.

Der er imidlertid afvigelser fra dette hovedprincip. Visse råd og nævn med selvstændig beslutningskompetence eller med rådgivende eller vejledende funktioner er kommunalbestyrelsen pålagt at oprette i henhold til særlig hjemmel i sektorlovgivning.

Afvigelserne i sektorlovgivningen om en lovpligtig nedsættelse af råd og nævn tager ikke nødvendigvis højde for forskelle kommunerne imellem. Forskelle i eksempelvis kommunistørrelse og politiske prioriteringer taler tværtimod for en høj grad af fleksibilitet.

For så vidt angår de *kommunale råd og nævn med administrative opgaver* kan fleksibiliteten give kommunalbestyrelsen mulighed for at indrette kommunalforvaltningen således, at det administrative ressourcforbrug minimeres. De overordnede målsætninger taget i betragtning bør afvigelser fra dette hovedprincip derfor begrænses.

Udvalget vedr. kommunale råd og nævn mv. har samlet fundet det mest hensigtsmæssigt at lægge vægt på, at kommunalbestyrelsen så vidt muligt har frihed til at nedsætte kommunale råd og nævn med administrative opgaver og dermed indrette den kommunale forvaltning under hensyntagen til målsætningerne om enkelhed og effektivitet i opgaveløsningen (frivillighedsprincippet). Særlige hensyn til f.eks. organets uafhængighed, individets retssikkerhed og fremme af samarbejdet mellem kommuner og andre myndigheder kan dog i visse tilfælde tale for, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at nedsætte bestemte organer med administrative beføjelser.

Frivillighedsprincippet udelukker dog ikke, at det kan anbefales kommunerne at oprette bestemte råd og nævn. Ligeledes udelukker det heller ikke, at der, for så vidt angår administrative råd og nævn, udarbejdes bestemmelser om organernes medlemssammensætning, arbejdsrammer, sekretariatsbetjening mv., som kommunerne er forpligtede til at følge, hvis kommunalbestyrelsen vælger at nedsætte organerne. Formålet med sådanne bestemmelser kan eksempelvis være at sikre retssikkerheden. Bestemmelserne kan supplere den nødvendige lovhjemmel, som en overførsel af administrative beføjelser til et råd eller nævn forudsætter.

For så vidt angår *kommunale råd og nævn med rådgivende opgaver* taler målsætningen om en enkel, effektiv struktur og hovedprincippet om kommunalbe-

styrelsen som øverste myndighed for, at frihed i nedsettelsen af råd og nævn bør være udgangspunktet. Hovedprincippet om kommunalbestyrelsen som øverste myndighed i den kommunale styrelseslov betyder nemlig, at et repræsentativt sammensat organ valgt af den lokale befolkning skal foretage en afvejning og prioritering på tværs af sektorområder.

Det er derfor centralt, at kommunerne i deres opgaveløsning har få detailbindinger i organisering og arbejdsprocesser, så der er mulighed for nytænkning og alternative løsninger.

Når der tidligere har været oprettet lovpligtige kommunale rådgivende organer, har begrundelserne bl.a. været et politisk ønske om at sikre bestemte gruppers interessevaretagelse eller at sikre implementeringen af en bestemt politik ved at skabe et organ, der sørger for løbende at følge udviklingen.

Efter udvalgets opfattelse bør det generelt tillægges stor vægt, at kommunalbestyrelsen som øverste myndighed selv kan afgøre, hvem der skal rådgive den, og hvilken rådgivning, den har behov for. Udvalget har således som udgangspunkt fundet det mest hensigtsmæssigt, at det er frivilligt for kommunalbestyrelsen at nedsætte råd og nævn med rådgivende opgaver.

Med henblik på at sikre reel kommunal frihed er det forekommet udvalget mest hensigtsmæssigt, at der som udgangspunkt ikke fastlægges formkrav til rådgivende organer, der frivilligt nedsættes af kommunalbestyrelsen. Dette er dog ikke i modstrid med, at et ministerium kan vælge at udforme en vejledning på området. En sådan vejledning kan give inspiration til og eksempler på opgaver, sammensætning, rammer, vilkår mv. i forbindelse med nedsættelse af rådgivende organer.

Udvalgets principielle overvejelser har tilsagt, at kommunalbestyrelsen og amtsrådet som hovedregel skal have frihed til at afgøre, hvilke råd og nævn der ønskes nedsat og i givet fald hvordan. Et sådant princip indebærer, at kommunerne har mulighed for at indrette administrationen efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes at være mest hensigtsmæssigt og effektivt.

Udvalget har i rapporten fundet det vigtigt at understrege, at de opgaver, som råd og nævn med administrative opgaver aktuelt varetager, fortsat skal løses. Frivillighedsprincippet indebærer alene, at det nu er kommunernes og amtskommunernes ansvar at træffe et valg med hensyn til opgaveløsningen.

Udvalget har overvejet en række konkrete kommunale råd og nævn. For visse råd og nævn kan der være særlige hensyn, der taler for at fravige hovedreglen

om frivillighed. Især hensynet til at sikre samarbejde mellem forskellige myndigheder eller hensynet til borgernes retssikkerhed kan begrunde lovpligtighed. Udvalgets overvejelser er mundet ud i en anbefaling om, at integrationsrådene, amtsmusikudvalgene, museumsrådene, folkeoplysningsudvalgene og de grønne råd gøres frivillige.

3. Frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene

3.1. Gældende regler om folkeoplysningsudvalget

Kommunalbestyrelsen er efter gældende regler forpligtet til at nedsætte et folkeoplysningsudvalg på mindst 7 medlemmer. Medlemstallet skal være ulige. Folkeoplysningsudvalget består af et mindretal valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer og et flertal, der består af en bredt sammensat repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter lovens kapitel 4 om den folkeoplysende voksenundervisning og lovens kapitel 5 om det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde. Kommunalbestyrelsen beslutter, om der skal vælges eller udpeges tilfornordede til folkeoplysningsudvalget, herunder hvem, deres antal og valgperioden. Eventuelle tilfornordede har ikke stemmeret.

Valg til folkeoplysningsudvalget finder sted snarest mulig efter hvert kommunalvalg og senest inden den 1. april i det efterfølgende år. Folkeoplysningsudvalget fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nyt valg til dette har fundet sted.

Personer, der har bopæl i kommunen, har pligt til at modtage valg til folkeoplysningsudvalget. Personer, der har været medlem af folkeoplysningsudvalget i to hele sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg. Om fritagelse for valg og for medlemskab i øvrigt gælder de samme bestemmelser, som er fastsat i lov om kommunale valg.

For at kunne indstilles eller vælges til folkeoplysningsudvalget er det en betingelse, at den pågældende repræsenterer en forening, som i det seneste år op til datoen for valget til folkeoplysningsudvalget har gennemført en folkeoplysende virksomhed med tilskud eller anvisning af et lokale efter loven.

Folkeoplysningsudvalget kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om, at der nedsættes underudvalg, og at en del af udvalgets beføjelser overlades til disse. Medlemmer af underudvalg kan udpeges uden for folkeoplysningsudvalgets medlemskreds.

Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om folkeoplysningsudvalgets sammensætning, om valg af udvalgets medlemmer og suppleanter samt om udøvelse af folkeoplysningsudvalgets virksomhed.

Folkeoplysningsudvalget varetager administrative opgaver som f.eks. at træffe konkrete afgørelser om bl.a. folkeoplysende foreninger og deres virksomhed, at anvise offentlige lokaler m.v. og fordele tilskud til de enkelte ansøgere, at stille forslag og afgive indstillinger til kommunalbestyrelsen bl.a. om fordeling af midler til den folkeoplysende virksomhed, om kommunens tilskudsregler m.v. Folkeoplysningsudvalget har ansvaret for offentliggørelsen af de af kommunalbestyrelsen fastsatte regler for at opnå tilskud m.v. til folkeoplysende virksomhed i kommunen, herunder oversigter over offentlige lokaler m.v. Folkeoplysningsudvalget har endvidere ansvaret for information, rådgivning, vejledning og administrativ hjælp til mindre og nye initiativtagere samt til andre grupper med behov herfor. Folkeoplysningsudvalget påser, at tilskud ydet efter loven er anvendt i overensstemmelse med loven og regler fastsat i medfør heraf.

Udgifterne ved folkeoplysningsudvalgets virksomhed og dets underudvalgs virksomhed afholdes af kommunalbestyrelsen, der stiller sekretariatsbistand til rådighed. For deltagelse i møder i folkeoplysningsudvalget eller dets underudvalg kan der ydes medlemmerne diæter m.v. i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler for vederlæggelse af folkeoplysningsudvalgenes formænd.

3.2. *Intentionerne med folkeoplysningsudvalget*

Folkeoplysningsudvalgene blev etableret i forbindelse med lov om støtte til folkeoplysning, der trådte i kraft den 1. januar 1991. (Lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning, jf. Folketingstidende 1989-90. Folketingets Forhandlinger, spalte 4304, 5283, 10124, 10920, 11249, Tillæg A, spalte 2905, Tillæg B, spalte 1429, lov nr. 445 af 14. juni 1995 om ændring af lov om støtte til folkeoplysning, jf. Folketingstidende 1994-95. Folketingets Forhandlinger, spalte 2271, 2660, 6262, 6485, Tillæg A, spalte 1684, Tillæg B, spalte 697, lov nr. 232 af 2. april 1997 om ændring af forskellige lovbestemmelser om Københavns Kommune (Københavns Kommunes inddragelse under lov om kommunernes styrelse), jf. Folketingstidende 1996-97. Folketingets Forhandlinger, spalte 1710, 4045, 5006, Tillæg A, spalte 1838, Tillæg B, spalte 303, 406 og lov nr. 480 af 31. maj 2000 om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), jf. Folketingstidende 1999-2000. Folketingets Forhandlinger, spalte 4532, 7652, Tillæg A, spalte 51, 45, 5192, Tillæg B, spalte 611, 1012, Tillæg C, spalte 691).

Folkeoplysningsudvalget blev først og fremmest etableret ud fra et ønske om at styrke brugerindflydelsen og den lokale forankring. I den tidligere fritidsundervisningslov havde der været brugerindflydelse gennem tre nævn, nemlig fritids-, ungdomsskole- og voksenundervisningsnævnet. Disse nævn havde imidlertid kun meget begrænsede formelle kompetencer, og det var ønsket gennem etablering af et nyt udvalg at sikre større brugerindflydelse og bedre koordinering mellem de forskellige dele af fritidsområdet ved at samle dem i folkeoplysningsudvalget. En af de væsentligste intentioner var at søge lovens brugere inddraget mest muligt i planlægning, udformning og tilrettelæggelse - og dermed også i beslutningerne om de bestemmelser, som på lokalt plan skal danne ramme om den folkeoplysende virksomhed - for at sikre, at flest muligt kan tage del i de demokratiske processer.

Folkeoplysningsudvalget blev sammensat af et flertal, der består af en bredt sammensat repræsentation for den frie folkeoplysende virksomhed, og et mindretal, der er udpeget af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Princippet om, at der skal være en armslængde mellem den politiske magtudøvelse og de frie folkeoplysende foreninger blev derved sikret.

Folkeoplysningsudvalget skulle sikre helheden og koordineringen mellem de forskellige dele af folkeoplysningen og amatørkulturen, bidrage til udviklingen af kultur- og fritidspolitikken, sikre samarbejdet og udviklingen af nye partnerskaber samt den nødvendige dialog mellem brugerne og forvaltningen.

Udvalget ville bevirke en betydelig styrkelse i den demokratiske struktur i kommunen og skulle således styrke demokratiudviklingen i kommunerne. Forbindelsen mellem bestyrelsesarbejdet i de folkeoplysende foreninger og folkeoplysningsudvalget sikrer, at foreningerne kan få indflydelse på kultur- og fritidspolitikken i kommunen.

Endelig var en af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, at det skulle være et dialogforum mellem kommunalpolitikere og folkeoplysningsområdet, hvor der er mulighed for at have en direkte dialog om vigtige spørgsmål inden for folkeoplysningen i kommunen. Kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i folkeoplysningsudvalgets arbejde danner forbindelsesled til kommunalbestyrelsen.

Folkeoplysningsudvalget skal således bl.a. sikre samtale mellem vidt forskellige områder, forståelse for hinandens områder og deres forskelligheder, sikre brugerne væsentlig indflydelse på midlernes anvendelse, på den kommunale politik og forvaltningen af området, sikre brugernes inddragelse i planlægning,

udformning, tilrettelæggelse og beslutninger om lokale regler for fri folkeoplysende virksomhed og samarbejde på tværs af eksisterende skel, vaner, tradition, for at folkeoplysningen kan medvirke til at skabe helhed og sammenhæng.

3.3. Forslaget om frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene

Forslaget om at gøre det frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg, skal ses i forlængelse af det faktum, at der er kommunalbestyrelser, der har fremsat ønske om ændringer i kommunale nævn og råd med henblik på at give kommunerne større frihed til at bestemme, hvilke nævn og råd der skal nedsættes lokalt. Forslaget skal endvidere ses i forlængelse af det forhold, at der ved tidligere lovrevisioner er givet den enkelte kommunalbestyrelse større frihed i dens forvaltning af loven. Senest fik kommunalbestyrelsen ved lov nr. 149 af 25. marts 2002, jf. Folketingstidende 2001-2002, 2. samling, Folketingets Forhandlinger, spalte 1941, 3020, 3610, Tillæg A, spalte 2334, 2279, Tillæg B, spalte 212, Tillæg C, spalte 73, bemyndigelse til at fastsætte en tilskudsmodel for den folkeoplysende voksenundervisning, der passer til de konkrete lokale forhold. Med forslaget vil den enkelte kommunalbestyrelse få frihed til at indrette sig efter lokale behov og ønsker og størst mulig frihed til at indrette administrationen af folkeoplysningsloven efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes mest hensigtsmæssigt og effektivt.

De opgaver, som folkeoplysningsudvalget varetager i dag, skal fortsat løses. Hvis kommunalbestyrelsen vælger at bevare folkeoplysningsudvalget perioden ud og fremover at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, skal bestemmelserne i folkeoplysningsloven om folkeoplysningsudvalgets sammensætning, valg, kompetencer og pligter m.m. følges. Der vil derfor ikke være ændringer i forhold til den hidtidige ordning.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke vælger at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, vil den i overensstemmelse med de almindelige styrelsesretlige regler kunne delegerede beslutningskompetencen til økonomiudvalget, et stående udvalg eller den kommunale administration.

I lyset af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, udvalgets opgavevaretagelse og de gode erfaringer, som mange kommuner har haft med folkeoplysningsudvalget, anbefales det kommunalbestyrelserne at bevare folkeoplysningsudvalgene.

Frivillighedsprincippet indebærer således alene, at det bliver kommunalbestyrelsens ansvar at træffe en

beslutning med hensyn til organiseringen af opgaveløsningen.

De folkeoplysningsudvalg, som kommunalbestyrelserne har nedsat for indeværende valgperiode (den kommunale valgperiode) efter folkeoplysningslovens §§ 34 og 35, kan fortsætte deres virksomhed, medmindre kommunalbestyrelserne beslutter at nedlægge dem den 1. januar 2004 eller senere.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der er ikke med det foreliggende lovforslag tilsigtet ændringer i de nuværende samlede kommunale udgifter til det folkeoplysende område, og lovforslaget vurderes derfor ikke at have administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige. Frivilliggørelsen af folkeoplysningsudvalgene giver dog kommunalbestyrelsen mulighed for at tilrettelægge administrationen af folkeoplysningsloven, så det giver en bedre udnyttelse af de kommunale ressourcer. Derved kan kommunalbestyrelsen opnå en vis administrativ lettelse og mulighed for en besparelse på den kommunale administration.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, Amsrådsforeningen, AOF Danmark, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Center for Ligebehandling af Handicappede, Danmarks Idræts-Forbund, Danmarks Lærereforening, Dansk Amatørkor Union, Dansk Amatørmusik Union, Dansk Amatør Teater Samvirke, Dansk Blindesamfund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Orkesterdirigenter, Dansk Firmidrætsforbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd,

Dansk Husflidsselskab, Dansk Oplysnings Forbund (DOF), Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, Folkeligt Oplysnings Forbund (FOF), Folkeuniversitetet, Folkevirke, Foreningen af Heltidsledere indenfor Folkeoplysningen, Frederiksberg Kommune, Frit Oplysningsforbund (FO), Fritid og Samfund, Fritidssamrådet i Danmark, KL, Kulturelle Samråd i Danmark, Køben-

havns Kommune, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Liberalt Oplysnings Forbund (LOF), LVU Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Manuelle Fags Samråd, Musisk Oplysningsforbund, Oplysningsforbundenes Fællesråd, Socialistisk Oplysningsforbund, Ungdomsringen og US-centret.

Lovforslaget har endvidere været fremlagt på Undervisningsministeriets hjemmeside.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1-8 og 11-15

Forslagene er konsekvenser af ændringen under nr. 9 om at gøre det frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg.

Til nr. 9

Med forslaget tilsigtes alene at give den enkelte kommunalbestyrelse mulighed for at kunne beslutte, at den ikke vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen får frihed til at beslutte, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg og dermed indrette sig efter lokale behov og ønsker. Kommunalbestyrelsen får med forslaget størst mulig frihed til at forenkle og indrette administrationen af folkeoplysningsloven efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes mest hensigtsmæssigt og effektivt.

De opgaver, som folkeoplysningsudvalget aktuelt varetager, skal fremover løses enten af kommunalbestyrelsen eller af et folkeoplysningsudvalg, som kommunen vælger at nedsætte med denne nye hjemmel i folkeoplysningsloven. Bevares folkeoplysningsudvalget, skal bestemmelserne i folkeoplysningsloven om folkeoplysningsudvalgets sammensætning, valg, kompetencer og pligter m.m. følges, og der sker således ingen ændringer i forhold til den hidtidige ordning.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke vælger at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, vil den i overensstemmelse med de almindelige styrelsesretlige regler kunne delegere beslutningskompetencen til økonomiudvalget, et stående udvalg eller den kommunale administration.

I lyset af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, udvalgets opgavevaretagelse og de gode erfaringer, som mange kommuner har haft med folkeoplysningsudvalget, anbefales det kommunalbestyrelserne at bevare folkeoplysningsudvalgene.

Frivillighedsprincippet indebærer alene, at det nu er kommunalbestyrelsens ansvar at træffe en beslutning med hensyn til organiseringen af opgaveløsningen. Beslutter kommunalbestyrelsen at følge bestemmelserne i folkeoplysningsloven om folkeoplysningsudvalget, sker der således ingen ændringer i forhold til den hidtidige ordning, og de efter folkeoplysningslovens §§ 34 og 35 valgte folkeoplysningsudvalg kan fortsætte deres virksomhed valgperioden ud.

Til nr. 10

Denne bestemmelse medfører, at de kompetencer m.v., der efter loven er tillagt folkeoplysningsudvalget, overgår til kommunalbestyrelsen, hvis denne beslutter, at der i kommunen ikke skal være et folkeoplysningsudvalg.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

De foreslåede ændringer er konsekvensændringer, der følger af forslaget om at gøre det frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg.

Til nr. 3

Ændringen er en konsekvens af, at lovens navn blev ændret ved lov nr. 480 af 31. maj 2000.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring er ligeledes en konsekvens af, at det med forslaget gøres frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der kan deltage en tilforordnet i ungdomsskolebestyrelsens møder uden stemmeret. Der kan f.eks. være tale om en repræsentant fra et nedsat folkeoplysningsudvalg eller andre med særlig interesse

for ungdomsskolens virksomhed. Bestemmelsen indebærer, at repræsentanten for folkeoplysningsudvalget, som deltager i ungdomsskolebestyrelsens møder uden stemmeret, skal udtræde den 1. januar 2004, hvor loven foreslås at træde i kraft, da folkeoplysningsudvalget ikke længere vil have en fast repræsentant i bestyrelsen.

Til § 3

Til stk. 1

Forslaget om frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene foreslås at træde i kraft den 1. januar 2004.

Til stk. 2

Forslaget indebærer, at de folkeoplysningsudvalg, som kommunalbestyrelserne for indeværende valgperiode har nedsat efter folkeoplysningslovens §§ 34 og 35, jf. lovebekendtgørelse nr. 924 af 5. oktober 2000, kan fortsætte deres virksomhed valgperioden ud, med mindre kommunalbestyrelserne beslutter at nedlægge folkeoplysningsudvalget den 1. januar 2004 eller senere. Kommunalbestyrelsen skal i givet fald fastsætte tidspunktet, fra hvilket folkeoplysningsudvalget nedlægges. Samtidig hermed overgår folkeoplysningsudvalgets opgavevaretagelse til kommunalbestyrelsen. Da loven træder i kraft midt i folkeoplysningsudvalgets valgperiode, kan kommunalbestyrelsen som en engangsforeteelse – og ikke som normalt i forbindelse med nyvalg – træffe beslutning om nedlæggelse af folkeoplysningsudvalget på og fra det tidspunkt i løbet af den resterende del af valgperioden, som måtte passe kommunalbestyrelsen. Beslutningen kan træffes med virkning fra den 1. januar 2004. Beslutter kommunalbestyrelsen at nedlægge folkeoplysningsudvalget, er den bundet af beslutningen for den resterende del af valgperioden.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

I det følgende gengives de relevante dele af de relevante gældende bestemmelser i lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 924 af 5. oktober 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 25. marts 2002:

§ 8.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af den pulje, der er nævnt i stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler og efter indstilling fra folkeoplysningsudvalget fastsætte nærmere retningslinjer for anvendelsen af puljen.

§ 22.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. kapitel 4, eller det frivillige folkeoplysende foreningsområde, jf. kapitel 5, yder frivillige supplerende tilskud til driftsudgifterne ved brug af foreningernes egne eller lejede private lokaler, kan kommunalbestyrelsen efter høring af folkeoplysningsudvalget beslutte, at der opkræves et gebyr ved brug af anviste lokaler, herunder haller og udendørsanlæg. Gebyret skal indgå i den pulje, som kommunalbestyrelsen anvender til frivillige supplerende lokaletilskud inden for det pågældende område.

Lovforslaget

§ 1

I lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 924 af 5. oktober 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler fastsætte nærmere retningslinier for anvendelse af puljen. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal fastsættelsen af de nærmere retningslinier ske efter indstilling fra udvalget.«

2. § 22, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. kapitel 4, eller det frivillige folkeoplysende foreningsområde, jf. kapitel 5, yder frivillige supplerende tilskud til driftsudgifterne ved brug af foreningens egne eller lejede private lokaler, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der opkræves et gebyr ved brug af anviste lokaler, herunder haller og udendørsanlæg. Gebyret skal indgå i den pulje, som kommunalbestyrelsen anvender til frivillige supplerende lokaletilskud inden for det pågældende område. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter høring af udvalget.«

Gældende formulering

§ 24. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 23, stk. 1, hvis driftsudgifterne til et almindeligt lokale ikke står i et rimeligt forhold til antallet af deltagere eller til lokalets anvendelse i øvrigt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 23, stk. 1, hvis driftsudgifterne til et almindeligt lokale ikke svarer til det normale udgiftsniveau for et til formålet passende lokale på egnen.

§ 26. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 25, hvis driftsudgifterne for et lokale, herunder en hal eller en lejrplads, ikke står i et rimeligt forhold til antallet af deltagere eller til lokalets, herunder hallens eller lejrpladsens, anvendelse i øvrigt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 25, hvis driftsudgifterne til et lokale, herunder en hal eller en lejrplads, ikke svarer til det normale niveau for et til formålet passende lokale, herunder en hal eller en lejrplads, på egnen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet til lejede lokaler m.v., jf. § 25, hvis der i lejebeløbet er indeholdt udgiftstyper, som ikke kunne have udløst tilskud, hvis der havde været tale om foreningens eget lokale m.v.

§ 24. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 23, stk. 1, hvis driftsudgifterne til et almindeligt lokale ikke står i et rimeligt forhold til antallet af deltagere eller til lokalets anvendelse i øvrigt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 23, stk. 1, hvis driftsudgifterne til et almindeligt lokale ikke svarer til det normale udgiftsniveau for et til formålet passende lokale på egnen.

Lovforslaget

3. I § 24, stk. 1 og 2, og § 26, stk. 1-3, udgår »efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget«.

4. I § 24 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1 og 2 efter indstilling fra eller høring af udvalget.«

*Gældende formulering***§ 25. ---**

Stk. 6. Før kommunalbestyrelsen træffer beslutning efter stk. 5, nr. 4, høres folkeoplysningsudvalget.

§ 26. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 25, hvis driftsudgifterne for et lokale, herunder en hal eller en lejrplads, ikke står i et rimeligt forhold til antallet af deltagere eller til lokalets, herunder hallens eller lejrpladsens, anvendelse i øvrigt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet, jf. § 25, hvis driftsudgifterne til et lokale, herunder en hal eller en lejrplads, ikke svarer til det normale niveau for et til formålet passende lokale, herunder en hal eller en lejrplads, på egnen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra eller høring af folkeoplysningsudvalget nedsætte tilskuddet til lejede lokaler m.v., jf. § 25, hvis der i lejebeløbet er indeholdt udgiftstyper, som ikke kunne have udløst tilskud, hvis der havde været tale om foreningens eget lokale m.v.

§ 33. ---

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter efter høring af folkeoplysningsudvalget nærmere regler om tilskud til virksomhed inden for lovens område og om anvisning af offentlige lokaler og udendørsanlæg.

Lovforslaget

5. § 25, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, før kommunalbestyrelsen træffer beslutning efter stk. 5, nr. 4.«

6. I § 26 indsættes som *stk. 4:*

»*Stk. 4.* Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1-3 efter indstilling fra eller høring af udvalget.«

7. § 33, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om tilskud til virksomhed inden for lovens område og om anvisning af offentlige lokaler og udendørsanlæg. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, inden beslutningen træffes.«

*Gældende formulering**Folkeoplysningsudvalgets sammensætning og valgprocedure*

§ 34. Kommunalbestyrelsen nedsætter et folkeoplysningsudvalg på mindst 7 medlemmer. Medlemstallet skal være ulige.

Folkeoplysningsudvalget består af

1) et mindretal valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer og

2) et flertal, der består af en bredt sammensat repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter kapitel 4 og 5.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen beslutter, om der skal vælges eller udpeges tilforordnede til folkeoplysningsudvalget, herunder hvem, deres antal og valgperioden. Eventuelle tilforordnede har ikke stemmeret.

Folkeoplysningsudvalgets kompetencer og pligter

§ 36. Alle sager, der er henlagt til folkeoplysningsudvalget, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, hvis de medfører forøgede udgifter for kommunen.

§ 34. Kommunalbestyrelsen nedsætter et folkeoplysningsudvalg på mindst 7 medlemmer. Medlemstallet skal være ulige.

Folkeoplysningsudvalget består af

1) et mindretal valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer og

2) et flertal, der består af en bredt sammensat repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter kapitel 4 og 5.

Lovforslaget

8. I overskriften til § 34 og til § 36 ændres »Folkeoplysningsudvalgets« til: »Et nedsat folkeoplysningsudvalgs«.

9. I § 34, stk. 1, 1. pkt., ændres »nedsætter« til: »kan nedsætte«.

10. Efter § 35 og før overskriften til § 36 indsættes:

»§ 35 a. Er der ikke nedsat et folkeoplysningsudvalg i henhold til § 34, udøver kommunalbestyrelsen udvalgets kompetencer efter § 5, stk. 1, 2. pkt., og stk. 8, 1. og 2. pkt., § 8, stk. 4, § 10, stk. 1, § 18, stk. 1, § 21, § 23, stk. 1 og 2, § 25, stk. 2 og 3, § 28, § 37, stk. 3-5 og 9, og § 38, stk. 1 og 2.«

Gældende formulering

§ 37. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om udkast til regler for tilskud m.v., jf. § 33, stk. 4.

Stk. 2. Folkeoplysningsudvalget afgiver forslag til kommunalbestyrelsen om den samlede beløbsramme, jf. § 6, om rammens fordeling mellem områderne samt om anvendelsen af beløbsrammer til særlige formål.

Stk. 3. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om afgrænsningen af de i § 6, stk. 3, anførte områder samt om afgrænsning af de områder, hvortil der kan ydes tilskud af den i § 6, stk. 2, nævnte pulje.

Stk. 4. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om tilskudsberettigende virksomhed i henhold til kapitel 4 og 5 og § 6, stk. 2, jf. dog § 32.

Stk. 5. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om godkendelse af virksomhed for en bestemt afgrænset deltagerkreds, jf. § 8, stk. 4.

Stk. 6. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om eventuelt gebyr i henhold til § 22, stk. 4.

Stk. 7. Folkeoplysningsudvalget afgiver indstilling eller udtalelse til kommunalbestyrelsen om nedsættelse af lokaletilskud i henhold til §§ 24 og 26.

Stk. 8. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om væsentlige merudgifter i henhold til § 25, stk. 5, nr. 4.

Stk. 9. Folkeoplysningsudvalget påser, at tilskud ydet efter denne lov er anvendt i overensstemmelse med loven og regler fastsat i medfør heraf.

§ 38.

Stk. 3. Folkeoplysningsudvalget skal støtte private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre folkeoplysende virksomhed. Hvis der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed for børn og unge i tilstrækkeligt omfang, skal udvalget indstille til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre sektorer eller kommuner.

Lovforslaget

11. I § 37, indsættes som *stk. 10*:

»*Stk. 10.* Stk. 1-2 og 6-8 finder alene anvendelse, hvis der i henhold til § 34 er nedsat et folkeoplysningsudvalg.«

12. I § 38, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »Folkeoplysningsudvalget skal« til: »Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget«.

Bilag til f. t. l. vedr. støtte til folkeoplysende voksenundervisning m.v.

Gældende formulering

§ 38. ---

Stk. 4. Folkeoplysningsudvalget kan afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om de spørgsmål, der vedrører virksomhed efter lovens afsnit I. Folkeoplysningsudvalget skal afgive udtalelse i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges af kommunalbestyrelsen.

§ 39. Folkeoplysningsudvalget kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om, at der nedsættes underudvalg, og at en del af udvalgets beføjelser overlades til disse. Medlemmer af underudvalg kan udpeges uden for folkeoplysningsudvalgets medlemskreds.

Udgifter til folkeoplysningsudvalgets virksomhed

§ 40. Udgifterne ved folkeoplysningsudvalgets og dets underudvalgs virksomhed afholdes af kommunalbestyrelsen, der stiller sekretariatsbistand til rådighed.

Stk. 2. For deltagelse i møder i folkeoplysningsudvalget eller dets underudvalg kan der ydes medlemmerne diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter regler om vederlæggelse af folkeoplysningsudvalgenes formænd.

I det følgende gengives de relevante dele af de relevante gældende bestemmelser i lov om ungdomsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 13. september 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 274 af 8. maj 2002 og § 5 i lov nr. 1043 af 17. december 2002:

§ 2. ---

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter indhentet udtalelse fra kommunens folkeoplysningsudvalg, jf. lov om støtte til folkeoplysning, beslutte, at unge under 14 år og over 18 år kan optages i ungdomsskolen.

Lovforslaget

13. § 38, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om de spørgsmål, der vedrører virksomheden efter lovens kapitel 1. Et sådant udvalg skal afgive udtalelse i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges af kommunalbestyrelsen.«

14. § 39 affattes således:

»**§ 39.** Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget stille forslag til kommunalbestyrelsen om, at der nedsættes underudvalg, og at en del af et udvalgs beføjelser overlades disse. Medlemmer af underudvalg kan udpeges uden for et folkeoplysningsudvalgs medlemskreds.«

15. I *overskriften* til § 40 ændres »folkeoplysningsudvalgets« til: »et nedsat folkeoplysningsudvalgs«.

§ 2

I lov om ungdomsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 13. september 2000, som ændret ved § 1 i lov nr. 274 af 8. maj 2002 og § 5 i lov nr. 1043 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, udgår »efter indhentet udtalelse fra kommunens folkeoplysningsudvalg, jf. lov om støtte til folkeoplysning,«.

*Gældende formulering***§ 3. ---**

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan endvidere efter indhentet udtalelse fra folkeoplysningsudvalget beslutte, at ungdomsskoletilbudet skal omfatte klub- og anden fritidsvirksomhed.

§ 3. ---

Stk. 4. Virksomhed i henhold til stk. 3 skal gennemføres på samme økonomiske vilkår som tilsvarende virksomhed efter lov om støtte til folkeoplysning.

§ 7. ---

Stk. 2. Medlemstallet og den nærmere sammensætning af ungdomsskolebestyrelsen fastsættes af kommunalbestyrelsen, jf. § 8, stk. 5. Repræsentanterne for kommunalbestyrelsen kan vælges inden eller uden for dens medlemmer. En repræsentant for kommunens folkeoplysningsudvalg deltager i ungdomsskolebestyrelsens møder uden stemmeret.

Lovforslaget

2. I § 3, *stk. 3*, udgår »efter indhentet udtalelse fra folkeoplysningsudvalget«.

3. I § 3, *stk. 4*, ændres »lov om støtte til folkeoplysning« til: »folkeoplysningsloven«.

4. § 7, *stk. 2, 3. pkt.*, affattes således:

Til lovforslag nr. L 66. Skriftlig fremsættelse (6. november 2003)

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) og lov om ungdomsskoler (frivilliggørelse af folkeoplysningsudvalgene)

(Lovforslag nr. L 66).

Udvalget vedrørende kommunale råd og nævn m.v. afsluttede i maj 2003 sit arbejde. I udvalgets rapport hedder det: "Udvalgets principielle overvejelser tilsiger, at kommunalbestyrelsen og amtsrådet som hovedregel skal have frihed til at afgøre, hvilke råd og nævn der ønskes nedsat og i givet fald hvordan. Et sådant princip indebærer, at kommunerne har mulighed for at indrette administrationen efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes at være mest hensigtsmæssigt og effektivt. Det er vigtigt at understrege, at de opgaver, som råd og nævn med administrative opgaver aktuelt varetager, fortsat skal løses. Frivillighedsprincippet indebærer alene, at det nu er kommunernes og amternes ansvar at træffe et valg med hensyn til organiseringen af opgaveløsningen."

Det hedder videre i rapporten: "Frivillighedsprincippet udelukker ikke, at det kan anbefales kommunerne at oprette bestemte rådgivende eller administrative råd og nævn. Ligeledes udelukker det heller ikke, at der for så vist angår administrative råd og nævn udarbejdes bestemmelser om organernes medlemssammensætning, arbejdsrammer, sekretariatsbetjening etc., som kommunerne er forpligtede til at følge, såfremt kommunalbestyrelsen vælger at nedsætte organerne."

På baggrund af udvalgets rapport har regeringen tiltrådt, at nedsættelse af visse kommunale råd og nævn uden klagesagsbehandling gøres frivillige, herunder bl.a. folkeoplysningsudvalgene. Der fremsættes derfor nu lovforslag til gennemførelse af regeringens beslutning. Beslutningen, om at regeringen vil søge tilslutning i Folketinget til gennemførelse af udvalgets forslag, indgår også i kommuneaftalen for 2004.

Med lovforslaget foreslås det, at kommunalbestyrelsen får frihed til at beslutte, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg og dermed indrette administrationen af folkeoplysningsloven efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes mest hensigtsmæssigt og effektivt (frivillighedsprincippet).

Det tilsigtes således at give kommunalbestyrelserne en mulighed for at kunne træffe beslutning om ikke at nedsætte et folkeoplysningsudvalg. I lyset af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, udvalgets opgavevaretagelse og de gode erfaringer, som mange kommuner har haft med folkeoplysningsudvalget, anbefales det imidlertid kommunalbestyrelserne at bevare folkeoplysningsudvalgene. Det forventes således, at hovedparten af landets kommuner fortsat vil nedsætte folkeoplysningsudvalg til at forestå administrationen af området.

Folkeoplysningsudvalget varetager administrative opgaver som f.eks. at træffe konkrete afgørelser om bl.a. folkeoplysende foreninger og deres virksomhed, stille forslag og afgive indstillinger til kommunalbestyrelsen bl.a. om fordeling af midler til folkeoplysning.

De opgaver, som folkeoplysningsudvalget varetager i dag, skal fortsat løses. Hvis kommunalbestyrelsen vælger at bevare folkeoplysningsudvalget perioden ud og fremover at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, skal bestemmelserne i

folkeoplysningsloven om folkeoplysningsudvalgets sammensætning, valg, kompetencer og pligter m.m. følges. Der vil derfor ikke være ændringer i forhold til den hidtidige ordning.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke vælger at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, vil den i overensstemmelse med de almindelige styrelsesretlige regler kunne delegere beslutningskompetencen til økonomiudvalget, et stående udvalg eller den kommunale administration.

I lyset af intentionerne med folkeoplysningsudvalget, udvalgets opgavevaretagelse og de gode erfaringer, som mange kommuner har haft med folkeoplysningsudvalget, anbefales det kommunalbestyrelserne at bevare folkeoplysningsudvalgene.

Frivillighedsprincippet indebærer således alene, at det bliver kommunalbestyrelsens ansvar at træffe en beslutning med hensyn til organiseringen af opgaveløsningen.

Forslaget indeholder endvidere konsekvensrettelser af ungdomsskoleloven, der følger af forslaget om at gøre det frivilligt for kommunalbestyrelsen, om den vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2004.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.